

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2021-976

20.10.2021

Gjensidige Forsikring ASA

Livsforsikring/uføredokumentering/pensjon

Arbeidsuførhet – utmattelse/press - reservasjon – "psykiske lidelser" – årsakssammenheng – fal. § 13-5.

Forsikrede tegnet i oktober 2012 avtale om uføreforsikring. På bakgrunn av opplysninger om angst og utbrenthet, trakassering og mobbing i jobbsammenheng, samt musearm og behandling hos fysioterapeut, fikk han reservasjon mot "psykiske lidelser" og "nakke eller armlidelser med følger". Forsikrede tegnet ny uføreforsikring i juni 2014 og fikk samme reservasjon. Forsikrede ble etter hvert arbeidsufør. Legen oppga at årsaken var utmattelse etter stort press over mange år, og at diagnosen ble satt i 2016. Legen oppga også at forsikrede tidligere hadde vært diagnostisert med "tilpassningsforstyrrelse", "depressiv episode", "angst depresjon blandet lidelse", og at diagnosene etter 2010/2011 hadde bakgrunn i varslings sak/langvarig konflikt på jobb. Selskapet avsto krav om utbetaling under avtalene. Saken reiste spørsmål om selskapet kunne avslå med henvisning til avtalens reservasjoner. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at dagens uføreårsak/diagnoser var en videreføring av de plagene som selskapet tok reservasjon for og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1970) søkte 3.10.12 om uføreforsikring (G-regulert og med en forsikringssum tilsvarende 11 G). Helseerklæringen og innhentede legejournaler viste bl.a. angst og utbrenthet, trakassering og mobbing i jobbsammenheng, og at søker hadde vært sykemeldt for dette i 2011. Det fremkom også opplysninger om musearm og behandlinger hos fysioterapeut. Selskapet innvilget søknaden, men tok reservasjoner for både psykiske lidelser og nakke eller armlidelser med følger. Reservasjonene ville kunne søkes slettet etter symptomfrihet i hhv. fem og tre år. Selskapet informerte om sin helsebedømmelse og reservasjonene i brev 29.4.13. Reservasjonene var tatt inn i forsikringsbeviset datert 30.4.13.

Forsikrede søkte 13.6.14 om ytterligere en uføreforsikring (uføre pluss – G-regulert -11G) i selskapet og svarte ja på spørsmål om psykiske plager. Selskapet tok de samme reservasjonene som tidligere og forsikrede ble informert om dette 29.6.14:

Vurderingen bygger på dine helseopplysninger og vi har spesielt lagt vekt på tidligere depresjon og muskelspenninger i nakke og arm.

Forsikring skal dekke uforutsette tilfeller. I vår vurdering vil derfor symptomer/lidelser som foreligger før søknadstidspunktet medføre forbehold om forsikringsutbetaling. Ved muskel- eller skjelettplager må man ha vært symptomfri i minimum fem år før man kan få uføreforsikring til normale vilkår.

Vi gjør oppmerksom på at det skal påvises årsakssammenheng mellom de plagene selskapet har reservert seg for og årsaken til erstatningskravet. Vi presiserer at forbeholdene kun omfatter de forhold/symptomer som det er opplyst om på søknadstidspunktet og en eventuell forverring av disse. Nye tilstander som ikke har sammenheng med tidligere plager/lidelser, er dekket av forsikringen.

Også disse reservasjonene er tatt inn i forsikringsbeviset.

Forsikrede ble sykemeldt 25.6.16 og har deretter ikke vært i arbeid.

I legeerklæring ved arbeidsuførhet til Nav, datert 25.6.17, er hoveddiagnosen "angst depresjon blandet lidelse" og bidiagnosen "utmattelse". Diagnosene er begrunnet med konflikt knyttet til jobb/kollega.

I Navs arbeidsevnevurdering 26.7.17, heter det:

...
Medisinske opplysninger datert 250617 viser at du sliter med angst, depresjon og utmattelse. Det fremkommer at du trives svært godt i jobben din og har stor glede av jobben, selv om du er uslitt etter endt arbeidsdag. Fastlegen oppgir at du har hatt flere episoder om nettene der du våkner med panikkangst og at du ofte har mareritt. Du sliter også med konsentrasjonsvansker, uro, uttalte fysiske plager, magesmerter, men jobber med kartlegging/bevisstgjøring rundt egne negative tanker. Videre skriver fastlegen at du har gått til behandling hos psykolog, men at dette er avsluttet da du følte at psykologen ikke klarte å sette seg inn i din komplekse historie ...

En sykemeldingsoversikt fra Nav viser følgende sykemeldinger:

06.01.2011-20.06.2011 P76 Depressiv lidelse
20.10.2014-14.11.2014 P76 Depressiv lidelse
02.03.2015-31.08.2015 P76 Depressiv lidelse
25.07.2016-11.08.2017 (MAX) P76 Depressiv lidelse

Nav innvilget arbeidsavklaringspenger 22.8.17.

Forsikrede fremmet krav til selskapet om utbetaling av uføreerstatning 23.5.18 og skrev bl.a.:

Jeg ble utmattet og syk som følge av en langvarig belastning som var en trussel for min trygghet i arbeidslivet ...

Dette foregikk i flere år hos tidligere arbeidsgiver. ...

I egenerklæring til selskapet datert 30.6.18, skrev forsikrede bl.a.:

Jeg har vært til utredning og behandling hos flere psykologiske og psykiatriske institusjoner siden 2011. Jeg er overbevist om at det er den ytre påførte belastningen – som ligger utenfor min kontroll – fra tidligere arbeidsgiver over lang tid som har medført den varige arbeidsuførheten som inntraff 25.07.16. ...

I en legeattest av 9.7.18 heter det at årsaken til arbeidsuførheten er utmattelse etter stort press over mange år. Diagnosen ble satt i oktober 2016. Det heter videre at forsikrede har hatt flere ulike diagnoser, bl.a. tilpasningsforstyrrelse, depressiv episode, angst depresjon blandet lidelse, og at alle diagnoser siden 2010/2011 har hatt bakgrunn i varslings sak/langvarig konflikt på jobb. Det heter videre at "ved kartlegging av angst/depressive symptomer juni 2018 skårer han normalt, dvs. ingen angst/depresjon".

Selskapet avsto kravene under begge polisene 31.8.18. Selskapet viste til at reservasjonene kom til anvendelse. Forsikrede klaget til Kundeombudet, og selskapet innhentet ytterligere opplysninger fra Nav og lege.

I legeerklæring ved arbeidsuførhet til Nav av 24.2.19, heter det at årsaken til uførheten var utmattelse (A04) etter stort press over mange år:

Aktuelt:
Sliter med å få bearbeidet tidl. vonde opplevelser. Trenger mer tid til dette. Fungerer fortsatt dårlig, under 50 % jobbkapasitet. Han har fortsatt et redusert funksjonsnivå med konsentrasjonsvansker, uro, fysiske plager som hjertebank og magesmerter, utmattelse etter store belastninger gjennom flere år.

Han jobber i et miljø der deler av fagmiljøet tar avstand fra ham, dette er svært tøft for ham å forholde seg til.

...

Under klagebehandlingen har forsikrede bl.a. lagt frem en legeerklæring datert 6.12.20:

Pasienten hadde ingen psykisk sykdom i forkant av arbeidskonflikten. Han har også vært løsningsorientert og mobilisert krefter hele veien i forsøk på å motvirke en utstøtingsprosess.

Symptomene må ses som bivirkninger av en iherdig innsats for å opprettholde sin integritet og posisjon som følge av utstøtingsprosesser innen sitt arbeidsfelt han ikke har vært herre over.

Han er fortsatt systematisk og løsningsorientert i sin innsats og virker å ha god arbeidsevne når han opplever mening.

Forsikrede har i en rekke e-poster til FinKN redegjort for sitt syn, samt lagt frem div. vedlegg knyttet til problemstillingen.

Forsikrede har i det vesentlige anført at det ikke foreligger noen klar årsakssammenheng mellom diagnoser for psykiske lidelser og sykemelding fra arbeid. Verken hans lege eller karriereveileder er av den oppfatning at han har nedsatt funksjonsevne eller lider av en psykisk sykdom. Det er vist til forsikredes daglige fungering med arbeidsrettet aktivitet. Selskapet/Kundeombudet har ensidig vært opptatt av å knytte psykisk sykdom som årsak til nedsatt arbeidsevne. For å konstatere om det finnes en slik sammenheng, burde den valideres opp mot en motsatt hypotese som selskapet ikke har gjort. Ved å fremsette hypotesen om at forsikrede er frisk, ville selskapet få en mer upartisk forståelse av saken.

Det er en ytre belastning som har fremkalt forsikredes symptomer som følge av at han har blitt fratatt kontroll over egen arbeidssituasjon i et destruktivt arbeidsmiljø. Dette er forhold som ikke rammes av reservasjonene, og han har da krav på avtalte ytelser under avtalene. Forsikrede har vist til at Nav 16.4.21 har valgt å godkjenne doktorgrad som et opplæringstiltak i hans tilfelle. Forsikrede tolker Navs vedtak slik at Nav anerkjenner utstøting fra arbeid med tap av omdømme, som en påført skade. Det er ingen ting i Navs vedtak som peker i retning av en psykisk lidelse.

Selskapet har i det vesentlige anført at reduksjonen av forsikredes ervervsevne skyldes psykiske lidelser som er omfattet av reservasjonene. De symptomer/plager som det ble opplyst om ved tegningene, sammenfaller med symptomer som oppgis som uføreårsak i dag. Sakens medisinske dokumentasjon viser m.a.o. at det er de samme symptomene/plagene som fortsetter fra før tegning og frem til forsikrede ble arbeidsufør. De plagene forsikrede har i dag er således en videreføring og forverring av de plagene som selskapet har reservert seg mot, selv om diagnosen nå er utmattelse. Det er tilstrekkelig dokumentert at det foreligger årsakssammenheng mellom dagens uføreårsak og avtalenes reservasjoner.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om selskapet kan nekte utbetaling med henvisning til den ene av de to reservasjoner som selskapet tok da det innvilget forsikredes søknader om uføredekningene. Selskapet har gjort gjeldende at reservasjonen for psykiske lidelser får anvendelse i saken.

En reservasjon skal tolkes etter sin ordlyd. Dersom den forsikrede blir ervervsufør av en lidelse som faller inn under reservasjonens ordlyd, kan selskapet i utgangspunktet påberope seg reservasjonen, selv om så vel årsak som diagnose er en annen enn det som lå til grunn for reservasjonen. I denne saken er det derimot avtalt at det skal foreligge en årsakssammenheng mellom de plagene selskapet har reservert seg for og årsaken til erstatningskravet.

Nemnda må avgjøre saken på grunnlag av sakens skriftlige dokumentasjon. Nemnda legger til grunn at forsikrede har vært minst 50 % sammenhengende ervervsufør siden 25.7.16. I

sykemeldingene er diagnosen oppgitt som depresjon og etterhvert utmattelse. Begge diagnosene er knyttet til tidligere arbeidsmiljø og konflikt der. Det fremgår utvilsomt av grunnlaget for selskapets reservasjoner at disse ble tatt på grunnlag av opplysninger om angst, utbrenthet, trakassering og mobbing i jobbsammenheng.

Diagnosene i sykemeldingene som førte til ervervsuførheten er omfattet av reservasjonen for psykisk lidelse. Nemnda finner også at dagens uføreårsak/diagnoser er en videreføring av de plagene som selskapet tok reservasjon overfor. Det er utvilsomt årsakssammenheng mellom reservasjonene og dagens plager. Nemnda kan ikke se at forsikredes anførsel om at det er en ytre belastning pga. arbeidsmiljøet som er årsaken til forsikredes plager, endrer på dette.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Lise Karlsen (selskapsrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).